

ارزیابی عملکرد کتابخانه‌های کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان در ایران براساس روش تحلیل راهبردی SWOT

مینا ذاکر شهرک | زهرا ابادی

چکیده

هدف: هدف اصلی این پژوهش ارزیابی عملکرد کتابخانه‌های کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان براساس روش تحلیل راهبردی SWOT است.

روش/ رویکرد پژوهش: روش پژوهش پیمایشی- تحلیلی و تلفیقی از روش مطالعات اسنادی و میدانی است و به منظور شناسایی نقاط قوت، ضعف، فرصت و تهدید کتابخانه‌های کانون، مطالعه بر روی کارکنان و کاربران فعلی کتابخانه مرجع کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان اعم از نویسندگان، مترجمان، تصویرگران و دیگر دست‌اندرکاران حوزه ادبیات کودک و نوجوان، مدیران کتابخانه‌های کانون مراکز استان‌ها و همچنین معاونان و مدیران عالی کانون انجام شد و با به‌کارگیری روش‌های آماری برای توصیف اطلاعات گردآوری شده از مطالعه میدانی و تحلیل داده‌های کیفی به دست آمده براساس مصاحبه حضوری ساختاریافته، براساس ماتریس SWOT نقاط قوت، ضعف، فرصت و تهدید استخراج شد.

یافته‌ها: ارتباط و تعامل بین حوزه‌های مختلف کودکان و نوجوانان با کتابخانه مرجع کانون کم است. کتابخانه مرجع کانون تنها به‌طور مستقیم با کارگزار بین‌المللی در ارتباط است. میزان آشنایی کارکنان با زبان خارجی در حد متوسط است و درصد بسیار کمی از آنها با سایر زبان‌های خارجی آشنایی دارند. اکثر کتابخانه‌های کانون فاقد منابع خارجی برای کاربران خود هستند.

نتیجه‌گیری: براساس ماتریس SWOT، مجموع امتیازات کانون از لحاظ عوامل داخلی برابر ۱/۹۶ از حداکثر ۴ امتیاز ممکن است. بنابراین در مجموع، کانون از نظر عوامل داخلی دچار ضعف است، اما در واکنش به عوامل خارجی کانون با امتیاز ۲/۳۴ در وضعیت میانه قرار دارد.

کلیدواژه‌ها

کتابخانه‌های کودکان و نوجوانان، کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، ارزیابی عملکرد، روش SWOT

ارزیابی عملکرد کتابخانه‌های کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان در ایران براساس روش تحلیل راهبردی SWOT

مینا ذاکر شهرک^۱ | زهرا ابادری^۲

دریافت: ۱۳۹۰/۱۲/۲۱ پذیرش: ۱۳۹۱/۳/۳

مقدمه

کتابخانه از نشانه‌های بارز بالندگی فرهنگ و تمدن و مایه گسترش دانش‌ها، قوام آیین‌ها و استحکام باور ملت‌هاست و به منزله نهادی که در عصر انفجار دانش بیشترین بار رسالت سنگین اطلاع‌رسانی را به دوش می‌کشد، نیازمند اداره خوب، کارآ و اثربخش است (اوانز، ۱۳۸۷).

کتابخانه از نظر وظیفه اطلاع‌رسانی، آموزشی و پژوهشی‌ای که برعهده دارد باید در جامعه مطرح باشد. ادامه زندگی بالنده کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی جز از راه مدیریت صحیح میسر نیست (خالوئی، ۱۳۸۶).

ارزیابی عملکرد نیز یکی از مهم‌ترین فرآیندهای راهبردی است که ضمن ارتقاء پاسخ‌گویی، میزان تحقق اهداف و برنامه‌های هر سازمان را مشخص می‌کند. ارزیابی به‌عنوان یکی از فعالیت‌های کلیدی و از عناصر اصلی مدیریت به‌شمار می‌رود و ابزاری است کارآمد که مدیر و کارکنان از طریق آن به نقاط قوت و ضعف سازمان پی می‌برند و با ریشه‌یابی آنها اقدامات اصلاحی برای بهبود عملکرد را انجام می‌دهند (فاتحی فولادی، ۱۳۸۶).

تجزیه و تحلیل راهبردی، مرحله بسیار مهمی در فرآیند برنامه‌ریزی استراتژیک محسوب می‌شود. در این مرحله موقعیت سازمان برحسب قوت‌ها و ضعف‌هایی که در محیط درونی خود دارد و فرصت‌ها و تهدیدهایی که در محیط بیرونی با آن مواجه است،

۱. دکتری علم اطلاعات و دانش‌شناسی
(نویسنده مسئول)

minazaker@gmail.com

۲. دانشیار گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی
دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران شمال

مورد ارزیابی قرار می‌گیرد. راهبردها حرکت‌دهنده توانایی‌های سازمان و تعیین‌کننده راه‌های رسیدن از وضع موجود به وضع مطلوب را بیان می‌کنند. راهبردها در واقع چپستی، چرایی و چگونگی اقدامات اساسی سازمان را مشخص می‌سازند و بر فضای فکری، کاری و فرآیندهای تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری آن احاطه کامل دارند (احمدی، ۱۳۸۶).

پرورش ذوقی قوه تفکر و خلاقیت در کودکان و نوجوانان تنها از طریق حضور در کلاس و انجام دادن تکالیف تکراری یا حتی موفقیت در آزمون‌ها میسر نمی‌شود، بلکه آنها نیاز دارند که به ژرفای هر نکته بیندیشند و کتابخانه می‌تواند بخش مهمی از این نیاز را برآورده کند. بنابراین وجود کتابخانه کودک نیز یک ضرورت محسوب می‌شود چرا که کتابخانه‌ها وسیله‌ای برای تقویت خواندن، ترویج سواد و بالا رفتن فرهنگ به حساب می‌آیند (باب‌الحوادثی، ۱۳۷۸).

کتابخانه‌های کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان با سابقه‌ای ۴۶ ساله، در حال حاضر مهم‌ترین مرکز ارائه خدمات به کودکان و نوجوانان در ایران به‌شمار می‌روند که همواره در تلاش‌اند به سوی تعالی گام بردارند، اما تاکنون این فرصت فراهم نشده که عملکرد آنها به صورت ملی مورد بررسی قرار گیرد. از آنجا که آرمان این کتابخانه‌ها این است که روزبه‌روز بر کیفیت عملکرد خود بیفزایند، ابتدا باید با بررسی وضعیت حاضر عملکرد این کتابخانه‌ها، میزان دوری یا نزدیکی آنها از شرایط آرمانی مشخص شود تا پس از آن با آگاهی از ضعف‌ها و قوت‌های خود، برای برداشتن گام‌های لازم در راه رشد و تعالی برنامه‌ریزی کنند. بنابراین در این پژوهش عملکرد کتابخانه‌های کانون با رویکرد تحلیل ماتریس SWOT مورد ارزیابی قرار می‌گیرد.

اهمیت کتابخانه‌ها به‌عنوان سازمان‌های خدمات عمومی، اهمیت کاربرد الگوی بهینه‌سازی فعالیت‌های کتابخانه و فرآیند عملکرد آن در دنیا، مدیران را ملزم به تفکر و تغییر سیستم، فرهنگ سازمانی و نگرش کیفیت‌گرا کرده است. مدیریت کیفیت، بر خدمات کاربران، ارزیابی دقیق، توسعه پایدار و مداوم، روابط کاری براساس اطمینان، کارگروهی و ارائه سرویس‌های باکیفیت مبتنی است (مشهدی تفرشی، ۱۳۸۵).

ارزیابی و مدیریت عملکرد یکی از مباحث ویژه مدیریت منابع انسانی استراتژیک است و ابزار مناسبی برای ارتقاء عملکرد کارکنان و سازمان به حساب می‌آید. در صورتی که مدیریت عملکرد با ملزومات و پیش‌نیاز آن در سازمان طراحی و اجرا شود، می‌تواند بخشی از مسائل و مشکلات سازمان را شناسایی و در جهت حل آنها راهکارهای عملی ارائه کند. مدیریت عملکرد، نگرش جامعی به عملکرد افراد و سازمان دارد و با ساز و کارهایی مشخص، بین عملکرد فردی و سازمانی سینرژی ایجاد می‌کند (غریب، ۱۳۸۳). از این رو می‌توان گفت مسئله اساسی تحقیق حاضر، ارزیابی عملکرد کتابخانه‌های کانون است.

مروری بر مقالات منتشر شده در کشور در سال‌های گذشته نشان می‌دهد که مطالعات گسترده‌ای در حوزه برنامه‌ریزی راهبردها به‌طور عام و برنامه‌ریزی راهبردی SWOT به‌طور خاص انجام نشده است. از عمده مقالات و پژوهش‌های انجام شده در حوزه برنامه‌ریزی راهبردی می‌توان به تحقیقات مدهوشی و تازی (۱۳۸۶) در حوزه راهبرد صادرات غیرنفتی، امینی و خباز باویل (۱۳۸۸) در صنعت خودرو، حسنقلی پور و آقازاده (۱۳۸۴) برای شرکت‌های متوسط و کوچک، صنعتی و نورایی (۱۳۸۱) در پژوهش زیست فناوری کشور، بهزادفر و زمانیان (۱۳۸۷) در صنعت گردشگری، و صحت و پریزادی (۱۳۸۸) در صنعت بیمه اشاره کرد. با مروری بر مطالعات انجام شده می‌توان بیان کرد که با وجود اهمیت بسیار بالای برنامه‌ریزی راهبردی در توسعه و شکوفایی کشور در عصر دانیایی محور، تا به حال مطالعاتی در حوزه برنامه‌ریزی راهبردی در حوزه کتابخانه‌های کودکان و نوجوانان انجام نشده است. از همین رو باتوجه به خلأ موجود در این حوزه، ارزیابی عملکرد کتابخانه‌های کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان در ایران براساس روش تحلیل راهبردی SWOT انجام شد.

روش پژوهش

روش پژوهش پیمایشی - تحلیلی است که تلفیقی از روش مطالعات اسنادی و میدانی است، و به‌منظور شناسایی نقاط قوت، ضعف، فرصت و تهدید کتابخانه‌های کانون، مطالعه گسترده‌ای بر روی کارکنان و کاربران فعلی کتابخانه مرجع کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان اعم از نویسندگان، مترجمان، تصویرگران و دیگر دست‌اندرکاران حوزه ادبیات کودک و نوجوان، مدیران کتابخانه‌های کانون مراکز استان‌ها و همچنین معاونان و مدیران عالی کانون انجام گرفت و با به‌کارگیری روش‌های آماری برای توصیف اطلاعات گردآوری شده از مطالعه میدانی و تحلیل داده‌های کیفی به‌دست آمده براساس مصاحبه حضوری ساختار یافته و ماتریس SWOT، نقاط قوت، ضعف، فرصت و تهدید استخراج شد.

یافته‌ها

در این بخش خلاصه یافته‌های تحقیق به تفکیک هر یک از گروه‌های مورد مطالعه در قالب جداول و نمودارها ارائه می‌شود.

پرسش اول: وضع موجود کتابخانه مرجع کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان چگونه است؟

در پاسخ به پرسش اول پژوهش، در جدول ۱ وضعیت کتابخانه مرجع، از لحاظ شاخص‌های مختلف مورد بررسی قرار گرفته است.

وضعیت ^۲	ویژگی‌ها
-	آیا کتابخانه دارای خط‌مشی مکتوب برای رسیدن به اهداف کوتاه‌مدت و بلندمدت است؟
+	آیا اهداف و وظایف کتابخانه کاربران بالقوه و بالفعل را تعریف می‌کند؟
-	آیا اهداف و وظایف کتابخانه شاخص‌ها و معیارهای قابل اندازه‌گیری برای تعیین میزان کارایی را مشخص کرده است؟
-	آیا اهداف و وظایف کتابخانه کمیّت مجموعه و منابع اطلاعاتی برای برآوردن نیازهای جاری و آتی کاربران کتابخانه ذکر شده است؟
-	آیا اهداف و وظایف کتابخانه در فواصل زمانی مناسب بازنگری می‌شود؟
+	آیا فرآیند تقسیم کار، سلسله‌مراتب، اختیارات و مسئولیت‌ها و چگونگی ارتباط بین بخش‌های کتابخانه کاملاً مشخص است؟
-	آیا کتابخانه به صورت مستقل اداره می‌شود؟
-	آیا کتابخانه‌های مختلف کانون در سراسر کشور با کتابخانه مرجع ارتباط دارند؟
-	آیا در صورت انجام همکاری آیا چگونگی ارتباط بین کتابخانه‌ها و نحوه همکاری آنها به دقت و روشنی توصیف شده است؟
-	آیا کمیته مشورتی برای سیاست‌گذاری، ارائه نظر و تصمیم‌گیری برای بودجه، خط‌مشی و... در مورد کتابخانه وجود دارد؟
+	آیا مقررات کاری برای کتابخانه تدوین شده است؟
-	آیا حوزه وظایف، مسئولیت‌ها و اختیارات رئیس کتابخانه کاملاً مشخص، معین، تعریف شده و مدون است؟
+	آیا کارکنان کتابخانه دارای شرح وظایف روشن و مشروح هستند؟
-	آیا کتابخانه برنامه‌ای برای ارزیابی مستمر کارمندان کتابخانه دارد؟
+	آیا در کتابخانه شما افرادی که تحصیلات دانشگاهی مرتبط ندارند، در بخش‌های مختلف کتابخانه مشغولند؟
-	آیا کتابخانه به منظور پیشگیری از آسیب دیدن احتمالی مدارک مهم مجموعه، نسخه پشتیبان تهیه می‌کند؟
+	آیا کتابخانه دارای بودجه مستقل است؟
+	آیا کتابخانه برای استفاده از شبکه‌های بین‌المللی امکانات لازم را داراست؟
+	آیا با ایجاد شبکه اطلاع‌رسانی میان کتابخانه‌های کانون موافقت می‌کند؟
+	آیا مجموعه کتابخانه مرتباً با استفاده از فهرست ناشران، منابع کتابشناختی موضوعی، فهرست‌های استاندارد مورد سنجش قرار می‌گیرد؟
-	آیا کتابخانه خط‌مشی و راهکارهای مناسب و مکتوب برای گزینش و گسترش منابع و مجموعه خود دارد؟
+	آیا کتابخانه سیاست مدون و مکتوبی در خصوص مجموعه‌سازی (انتخاب و تهیه) دارد؟

۳. شاخص‌هایی که با علامت + مشخص شده نشان می‌دهد که کتابخانه دارای آن ویژگی است و شاخص‌هایی که با علامت - مشخص شده‌اند نشان‌دهنده عدم دارا بودن ویژگی هستند

جدول ۱

بررسی ویژگی‌های کتابخانه مرجع

یافته‌های پژوهش در جدول ۱ نشان می‌دهد کتابخانه مرجع به صورت مستقل اداره نمی‌شود، هر چند که دارای بودجه مستقل است. کتابخانه مرجع در حال حاضر دارای خط‌مشی مکتوب برای رسیدن به اهداف بلندمدت و کوتاه‌مدت نیست و اهداف و وظایف کتابخانه شاخص‌ها و معیارهای قابل اندازه‌گیری برای تعیین میزان کارایی را مشخص نمی‌کند و در آن کمیّت مجموعه و منابع اطلاعاتی برای برآوردن نیازهای جاری و آتی کاربران کتابخانه ذکر نشده است.

در تحلیل اطلاعات گردآوری شده در پاسخ به پرسش دوم پژوهش، میزان رضایت کاربران از خدمات کتابخانه مرجع مورد بررسی قرار گرفته است. به منظور بررسی تحلیلی درخصوص یکسان بودن میزان رضایت کاربران از خدمات کتابخانه مرجع، از آزمون ناپارامتری فریدمن استفاده شده است.

پرسش دوم: نیازها و انتظارات کاربران کتابخانه مرجع کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان چگونه است؟

۵۸	تعداد پاسخ‌گویان
۲۷۸/۸۷۶	آماره آزمون کای دو
۱۱	درجه آزادی
۰/۰۰۰	سطح معناداری آزمون

جدول ۲

نتایج آزمون فریدمن درخصوص
یکسان بودن میزان رضایت
کاربران از خدمات کتابخانه

نتایج آزمون نشان داد که چون سطح معناداری آزمون (۰/۰۰۰)، از سطح آزمون ($\alpha = 0/50$) کوچک‌تر است، لذا فرض یکسان بودن میزان رضایت کاربران با ۹۵ درصد اطمینان رد می‌شود.

پرسش سوم: وضع موجود کتابخانه‌های کودکان و نوجوانان کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان در ایران چگونه است؟

در پاسخ به پرسش سوم پژوهش، خدمات ارائه شده در کتابخانه‌های کانون مراکز استان‌ها مورد بررسی قرار گرفت.

تحلیل داده‌های گردآوری شده از نظرات مدیران کتابخانه‌های استانی نشان داد که در حال حاضر امانت مواد چاپی و غیرچاپی در ۷۵ درصد کتابخانه‌ها، تحقیق در زمینه کودکان در ۶۷/۹ درصد کتابخانه‌ها، آموزش به کاربران برای استفاده از منابع در ۵۷/۱

درصد کتابخانه‌ها، و معرفی تازه‌ها و منابع تحقیقات در ۵۰ درصد کتابخانه‌ها انجام می‌شود و در مقابل خدماتی نظیر بانک‌های اطلاع‌رسانی تخصصی، انتشاراتی، کتابخانه دیجیتال و پورتال و تولید و انتشار اطلاعات بسیار کم انجام می‌شود. در جدول ۳ توزیع فراوانی سایر خدمات ارائه شده آمده است. نکته قابل ذکر و توجه این است که امانت بین کتابخانه‌ای در ۲۸/۶ درصد، و خدمات مرجع در ۴۲/۹ درصد کتابخانه‌ها انجام می‌شود که این مقدار شرایط نامطلوبی را برای کتابخانه‌های استانی نشان می‌دهد.

درصد فراوانی	فراوانی	خدمات
۷۵/۰	۲۱	امانت مواد چاپی و غیرچاپی
۶۷/۹	۱۹	تحقیق در زمینه کودکان
۵۷/۱	۱۶	آموزش به کاربران برای استفاده از منابع
۵۰/۰	۱۴	معرفی تازه‌های منابع و تحقیقات
۴۲/۹	۱۲	خدمات مرجع
۳۹/۳	۱۱	مدیریت منابع اطلاعاتی
۳۹/۳	۱۱	ذخیره و بازیابی
۳۹/۳	۱۱	ارائه خدمات آگاهی‌رسانی جاری
۳۹/۳	۱۱	ارتباط و همکاری‌های بین سازمانی و برون سازمانی
۳۵/۷	۱۰	سازماندهی و نمایه‌سازی
۳۵/۷	۱۰	اطلاع‌رسانی منابع الکترونیکی
۲۸/۶	۸	اطلاع‌رسانی منابع چاپی
۲۸/۶	۸	امانت بین کتابخانه‌ای
۲۸/۶	۸	تهیه فهرست‌های موضوعی دستی یا کامپیوتری
۲۵/۰	۷	اشاعه گزینشی اطلاعات
۲۱/۴	۶	تهیه کپی و تکثیر منابع
۱۷/۹	۵	سفارشات و گردآوری منابع
۱۷/۹	۵	چکیده‌نویسی و نمایه‌سازی
۱۴/۳	۴	تولید و انتشار اطلاعات
۱۰/۷	۳	کتابخانه دیجیتال و پورتال
۳/۶	۱	خدمات انتشاراتی
۳/۶	۱	بانک‌های اطلاع‌رسانی تخصصی

جدول ۳

توزیع فراوانی خدمات ارائه شده در کتابخانه‌های کانون مراکز استان‌ها

پرسش چهارم: نقاط قوت و ضعف، فرصت، تهدید استخراج شده کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان براساس ماتریس SWOT چگونه است؟

در پاسخ به پرسش چهارم پژوهش، به طور کلی طبق مصاحبه‌های به عمل آمده با مدیران ارشد کانون، نقاط قوت، ضعف، فرصت و تهدیدهای فعالیت کانون شامل موارد زیر است:

ردیف	گویه‌ها
نقاط قوت	۱ داشتن حوزه‌های مختلف و تنوع فعالیت
	۲ دسترسی به منابع ارزشمند
	۳ دارا بودن رابط با مراکز تحقیقاتی
	۴ بهره‌مندی از نیروهای مجرب
	۵ در سطح انتظار بودن تعامل با سایر کتابخانه‌ها
نقاط ضعف	۶ نیاز به بازنگری مجدد و اصلاح اساسنامه کتابخانه
	۷ نبود بودجه کافی
	۸ نبود ساختمان مناسب
	۹ عدم مدیریت واحد برای برنامه‌ریزی
	۱۰ ضعف چارت سازمانی
	۱۱ عدم همدلی کارکنان
فرصت‌ها	۱۲ همکاری و همیاری نهادهای مشابه در داخل و خارج کشور
	۱۳ اعتبار عمومی کانون
	۱۴ برخورداری از آوازه و شهرت در داخل و خارج کشور
	۱۵ برخورداری از حمایت‌های دولت
	۱۶ برخورداری از اعتبار مردمی
	۱۷ ارتباط با وزارت آموزش و پرورش
	۱۸ ارتباط با یونسف
	۱۹ ارتباط با رایزن‌های فرهنگی کشورهای صاحب سبک
	۲۰ نبود رقیب برای کانون
	تهدیدات
۲۲ تخصیص ندادن اعتبارات لازم	
۲۳ کم بها دادن به امور فرهنگی کودکان و نوجوانان از طرف مسئولان	

جدول ۴

جمع‌بندی نظرات مدیران ارشد کانون

در پاسخ به سؤال چهارم پژوهش، پس از شناخت و ارزیابی و طبقه‌بندی عوامل داخلی و خارجی براساس تحلیل داده‌ها و همچنین نظرات مدیران ارشد کانون، کتابخانه‌های استانی و مدیر کتابخانه مرجع، با استفاده از روش SWOT استراتژی‌های مناسب هر یک از بخش‌های WT، SO، WO، ST را پیشنهاد می‌کنیم. بدین منظور در ابتدا نظرات هر یک از گروه‌ها به تفکیک ارائه می‌شود و سپس در ادامه با تلفیق نظرات، ماتریس SWOT تشکیل می‌شود.

تهدید	فرصت	نقاط ضعف	نقاط قوت
مشکل خرید نشریات و کتاب‌های لاتین از طریق کارگزاران بین‌المللی به دلیل تحریم اقتصادی؛ کمبود بودجه؛ نبودن نیروی متخصص در این زمینه؛ ناخوانی در اطلاع‌رسانی؛ نرسیدن نشریات و کتب به موقع؛ نرسیدن نشریات و کتب به علت مشکلات مالی؛ سفرزشت نشریات لاتین و کتاب‌های لاتین برگزیده به علت تحریم کشور؛ مشکلات تعدید اشتراک منابع به دلیل کمبود بودجه؛ نبودن پایگاه اطلاعاتی آنلاین؛	حمایت از ایجاد شبکه اطلاع‌رسانی میان کتابخانه‌های کانون؛	عدم آشنایی کارکنان با سایر زبان‌های خارجی؛ ارتباط و تعامل بین حوزه‌های مختلف کودکان و نوجوانان با کتابخانه مرجع کانون کم است؛ عدم امکان ارتباط با بانک‌های اطلاعاتی؛ مشکل دسترسی به اینترنت؛ مشکل به‌روز نمودن منابع موجود در کتابخانه و روزآمد کردن منابع؛ عدم وجود کامپیوتر کافی برای استفاده کاربران؛ نیروی انسانی کتابخانه مرجع در حال حاضر از شرایط لازم برای ارائه خدمات در سطح بین‌المللی برخوردار نیست؛ کتابخانه مرجع به صورت مستقل اداره نمی‌شود؛ نبودن وجود منابع خارجی جدید و به‌روز نمودن منابع؛ عدم بودجه کافی برای خرید منابع خارجی؛ نبودن منابع کافی در ارتباط با ادبیات کودک و نوجوان؛ کامل و به‌روز نبودن منابع مرجع؛	آشنایی کافی کارکنان کتابخانه‌های استانی با زبان و اینترنت و کتابخانه دارای بودجه مستقل و مقررات کاری تدوین شده است. کتابخانه برنامه‌های معین برای ارزیابی مستمر کارکنان خود دارد. کتابخانه مرجع کانون، برای استفاده از شبکه‌های بین‌المللی دارای امکانات لازم است. تهیه منابع خارجی (غیرفارسی) تا حدودی به صورت نظام‌مند انجام می‌شود. دارای خط‌مشی مکتوب برای رسیدن به اهداف بلندمدت و کوتاه‌مدت
نظرات مدیر کتابخانه مرجع			

جدول ۵

لیست نقاط قوت و ضعف، فرصت، تهدید استخراج شده از نتایج مطالعه کمی

تهدید	فرصت	نقاط ضعف	نقاط قوت
<p>۷۰ درصد کتابخانه‌ها فاقد منابع خارجی برای استفاده کاربران خود بوده‌اند.</p>	<p>حدود ۷۰ درصد کاربران علاقه زیادی به استفاده از منابع اطلاعاتی حوزه کودکان و نوجوانان سایر کشورها دارند. ۷۷/۳ درصد کاربران ترجیح می‌دهند که از طریق کتابخانه مرجع منابع مورد نیازشان را تهیه کنند. ۹۱ درصد ایجاد کتابخانه بین‌المللی کودکان و نوجوانان را بسیار لازم و ضروری دانسته‌اند.</p>	<p>۶۲/۷ درصد کاربران کتابخانه مرجع رضایت کمی از خدمات کتابخانه دارند. برآورد شده که از حد متوسط نیاز اطلاعاتی کاربران از منابع فارسی و خارجی موجود در کتابخانه ۶۷/۶ درصد، مهارت و توانایی کتابداران در کمک به کاربران کتابخانه را در حد کم ارزیابی کرده‌اند.</p>	<p>اکثریت کارکنان تا حد متوسط رو به بالایی با ارائه آشنا هستند. اکثر کارکنان تا حد متوسط با اینترنت آشنایی دارند.</p>
<p>مدیران استانی</p>	<p>مدیران استانی</p>	<p>مدیران استانی</p>	<p>مدیران استانی</p>

ادامه جدول ۵

لیست نقاط قوت و ضعف، فرصت، تهدید استخراج شده از نتایج مطالعه کمی

در پایان این بخش، براساس میزان اهمیت هر یک از عوامل داخلی و بیرونی بر شمرده شده از یک سو و میزان جدی بودن فرصت یا تهدید یا میزان قوی و ضعیف بودن کانون از سوی دیگر، در امتیاز دهی به شاخص‌ها به صورت زیر عمل شد:

برای تعیین میزان اهمیت هر یک از شاخص‌ها، به هر عامل یکی از شاخص‌های ضریب وزنی بین ۱ تا ۵ را اختصاص دادیم، سپس با تقسیم امتیاز هر شاخص بر کل امتیازات، ضریب وزنی نرمالیزه شده محاسبه شد که مجموع امتیازات نرمالیزه شده برابر ۱ است. در مرحله بعد به هر یک از عوامل امتیازی بین ۱ تا ۴ برحسب میزان تطابق کانون با فرصت‌ها و تهدیدها یا میزان قوی و ضعیف بودن کانون ارائه و سپس حاصل ضرب ضریب اهمیت نرمالیزه شده در امتیاز وضع موجود کانون، امتیاز معیار محاسبه شد. جمع امتیاز وزن دار کانون حداقل ۱ و حداکثر ۴، و امتیاز متوسط برای سازمان‌ها، ۲/۵ است که اگر نمره نهایی سازمان کمتر از ۲/۵ باشد یعنی سازمان از نظر عوامل داخلی در کل دچار ضعف است و اگر نمره نهایی بیشتر از ۲/۵ باشد، بیانگر این است که سازمان از نظر عوامل درونی در کل دارای قوت است. همچنین در مورد فرصت‌ها و تهدیدها، امتیاز ۴ نشان می‌دهد که سازمان در میان نهادهای مشابه دارای موقعیتی برجسته، و امتیاز ۱ هم نشان می‌دهد که سازمان با تهدیدات قابل توجه جدی مواجه است.

در جداول زیر جزئیات مربوط به عوامل مورد بررسی، ارائه شده است. در امتیازدهی به هر یک از عوامل، از نظرات کارشناسان کانون بهره گرفته شده است.

امتیاز معیار	بی اهمیت	بسیار کم اهمیت	کم اهمیت	تاحدودی	مهم	بسیار مهم	نقاط قوت	خیلی قوی	قوی
۰/۰۳	۰	۱	۲	۳	۴	۵	داشتن مقررات کاری تدوین شده	۴	۳
۰/۰۵	۰	۱	۲	۳	۴	۵	داشتن برنامه‌ای معین برای ارزیابی مستمر کارمندان کتابخانه مرجع	۴	۳
۰/۰۵	۰	۱	۲	۳	۴	۵	دارا بودن رابطه با مراکز تحقیقاتی	۴	۳
۰/۰۵	۰	۱	۲	۳	۴	۵	در سطح انتظار بودن تعامل با سایر کتابخانه‌ها	۴	۳
۰/۰۷	۰	۱	۲	۳	۴	۵	فراهم بودن بستر و آمادگی برای ایجاد کتابخانه بین‌المللی	۴	۳
۰/۰۷	۰	۱	۲	۳	۴	۵	آشنایی کافی کارکنان کتابخانه مرجع با رایانه و اینترنت	۴	۳

جدول ۶

محاسبه امتیاز کانون از لحاظ عوامل داخلی

امتیاز معیار	بی اهمیت	بسیار کم اهمیت	کم اهمیت	تا حدودی	مهم	بسیار مهم	نقاط قوت	خیلی قوی	قوی
۰/۰۷	۰	۱	۲	۳	۴	۵	دارای خط‌مشی مکتوب برای رسیدن به اهداف بلندمدت و کوتاه‌مدت	۴	۳
۰/۰۷	۰	۱	۲	۳	۴	۵	اکثر کارکنان تا حد متوسطی با اینترنت آشنایی دارند	۴	۳
۰/۰۷	۰	۱	۲	۳	۴	۵	بهره‌مندی از نیروهای مجرب	۴	۳
۰/۰۹	۰	۱	۲	۳	۴	۵	دارا بودن بودجه مستقل کتابخانه مرصع	۴	۳
۰/۰۹	۰	۱	۲	۳	۴	۵	تنوع فعالیت:	۴	۳
۰/۰۹	۰	۱	۲	۳	۴	۵	تهیه منابع خارجی (غیرفارسی) تا حدودی به صورت نظام‌مند	۴	۳
۰/۰۹	۰	۱	۲	۳	۴	۵	اکثریت کارکنان کتابخانه‌های استانی تا حد متوسط رو به بالا با رایانه آشنا هستند	۴	۳
۰/۱۲	۰	۱	۲	۳	۴	۵	داشتن امکانات لازم برای استفاده از شبکه‌های بین‌المللی	۴	۳
۰/۱۲	۰	۱	۲	۳	۴	۵	دسترسی به منابع ارزشمند:	۴	۳
	بی اهمیت	بسیار کم اهمیت	کم اهمیت	تا حدودی	مهم	بسیار مهم	نقاط ضعف	ضعیف	خیلی ضعیف
۰/۰۲	۰	۱	۲	۳	۴	۵	عدم وجود کامپیوتر کافی برای استفاده کاربران	۲	۱
۰/۰۲	۰	۱	۲	۳	۴	۵	عدم آشنایی کارکنان با سایر زبان‌های خارجی	۲	۱
۰/۰۲	۰	۱	۲	۳	۴	۵	عدم امکان ارتباط با بانک‌های اطلاعاتی	۲	۱
۰/۰۲	۰	۱	۲	۳	۴	۵	عدم بودجه کافی برای خرید منابع خارجی	۲	۱
۰/۰۵	۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶۷/۶ درصد کاربران، مهارت و توانایی کتابداران در کمک به کاربران کتابخانه را در حد کم ارزیابی کرده‌اند.	۲	۱

ادامه جدول ۶

محاسبه امتیاز کانون از
 لحاظ عوامل داخلی

خیلی ضعیف	ضعیف	نقاط ضعف	بسیار مهم	مهم	تا حدودی	کم اهمیت	بسیار کم اهمیت	بی اهمیت
۱	۲	کمی از کارکنان دارای تحصیلات مرتبط با کتابداری هستند و اکثریت کارکنان به صورت قراردادی در کتابخانه‌های کانون مشغول کار هستند.	۵	۴	۳	۲	۱	۰
		کتابخانه‌های کانون در انتخاب و خرید کتاب مستقل نیستند.						
۱	۲	عدم همدلی کارکنان	۵	۴	۳	۲	۱	۰
۱	۲	ارتباط و تعامل بین حوزه‌های مختلف کودکان و نوجوانان با کتابخانه مرجع کانون کم است.	۵	۴	۳	۲	۱	۰
۱	۲	مشکل دسترسی به اینترنت	۵	۴	۳	۲	۱	۰
۱	۲	مشکل به روز نبودن منابع موجود در کتابخانه و روزآمد کردن منابع	۵	۴	۳	۲	۱	۰
۱	۲	نیروی انسانی کتابخانه مرجع در حال حاضر از شرایط لازم برای ارائه خدمات در سطح بین‌المللی برخوردار نیست.	۵	۴	۳	۲	۱	۰
۱	۲	کتابخانه مرجع به صورت مستقل اداره نمی‌شود.	۵	۴	۳	۲	۱	۰
۱	۲	نبود وجود منابع خارجی جدید و به روز نبودن منابع	۵	۴	۳	۲	۱	۰
۱	۲	نبود منابع کافی در ارتباط با ادبیات کودک و نوجوان	۵	۴	۳	۲	۱	۰
۱	۲	کامل و به روز نبودن منابع مرجع	۵	۴	۳	۲	۱	۰
۱	۲	۶۲/۷ درصد کاربران کتابخانه مرجع رضایت کمی از خدمات کتابخانه دارند.	۵	۴	۳	۲	۱	۰
۱	۲	برآورده شدن کمتر از حد متوسط نیاز اطلاعاتی کاربران از منابع فارسی و خارجی موجود در کتابخانه	۵	۴	۳	۲	۱	۰

ادامه جدول ۶

محاسبه امتیاز کانون از لحاظ عوامل داخلی

ضعیف	خیلی ضعیف	نقاط ضعف	بسیار مهم	مهم	تا حدودی	کم اهمیت	بسیار کم اهمیت	بی اهمیت
۱	۲	نیاز به بازنگری مجدد و اصلاح اساسنامه کتابخانه	۵	۴	۳	۲	۱	۰/۰۳
۱	۲	نبود بودجه کافی	۵	۴	۳	۲	۱	۰/۰۳
۱	۲	عدم مدیریت واحد برای برنامه‌ریزی	۵	۴	۳	۲	۱	۰/۰۳
۱	۲	ضعف چارت سازمانی	۵	۴	۳	۲	۱	۰/۰۳
۱	۲	عدم تلاش جدی در زمینه راه‌اندازی کتابخانه بین‌المللی	۵	۴	۳	۲	۱	۰/۰۳
۱	۲	نبود ساختمان مناسب	۵	۴	۳	۲	۱	۰/۰۶
۱	۲	کتابخانه‌های کانون در انتخاب و خرید کتاب مستقل نیستند.	۵	۴	۳	۲	۱	۰/۰۶
مجموع امتیازات کانون ۱/۹۵								

ادامه جدول ۶

محاسبه امتیاز کانون از لحاظ عوامل داخلی

قوی	خیلی قوی	فرصت‌ها	بسیار مهم	مهم	تا حدودی	کم اهمیت	بسیار کم اهمیت	بی اهمیت	امتیاز معیار
۳	۴	نبود رقیب برای کانون	۵	۴	۳	۲	۱	۰	۰/۰۵
۳	۴	۱۰۰ درصد مدیران استانی ضرورت ایجاد کتابخانه بین‌المللی را زیاد ارزیابی کرده‌اند.	۵	۴	۳	۲	۱	۰	۰/۰۸
۳	۴	برخوردری از اعتبار مردمی	۵	۴	۳	۲	۱	۰	۰/۰۸
۳	۴	ارتباط با وزارت آموزش و پرورش	۵	۴	۳	۲	۱	۰	۰/۰۸
۳	۴	۶۰/۷ درصد کتابخانه‌ها دارای بودجه مستقل بوده و برای استفاده از شبکه‌های بین‌المللی دارای امکانات لازم هستند.	۵	۴	۳	۲	۱	۰	۰/۱۰
۳	۴	۹۱ درصد ایجاد کتابخانه بین‌المللی کودکان و نوجوانان را بسیار لازم و ضروری دانسته‌اند.	۵	۴	۳	۲	۱	۰	۰/۱۰
۳	۴	برخوردری از آوازه و شهرت در داخل و خارج کشور	۵	۴	۳	۲	۱	۰	۰/۱۰
۳	۴	حمایت از ایجاد شبکه اطلاع‌رسانی میان کتابخانه‌های کانون	۵	۴	۳	۲	۱	۰	۰/۱۴
۳	۴	۷۷/۳ درصد کاربران ترجیح می‌دهند که از طریق کتابخانه مرجع منابع مورد نیازشان را تهیه کنند.	۵	۴	۳	۲	۱	۰	۰/۱۴
۳	۴	همکاری و همیاری نهادهای مشابه در داخل و خارج کشور	۵	۴	۳	۲	۱	۰	۰/۱۴
۳	۴	برخوردری از حمایت‌های دولت	۵	۴	۳	۲	۱	۰	۰/۱۴
۳	۴	ارتباط با یونیسف	۵	۴	۳	۲	۱	۰	۰/۱۴

جدول ۷

محاسبه امتیاز کانون از لحاظ عوامل خارجی

امتیاز معیار	بی‌اهمیت	بسیار کم اهمیت	کم اهمیت	تا حدودی	مهم	بسیار مهم	فرصت‌ها	خیلی قوی	قوی
۰/۱۴	۰	۱	۲	۳	۴	۵	ارتباط با رایزن‌های فرهنگی کشورهای صاحب سبک	۴	۳
۰/۱۷	۰	۱	۲	۳	۴	۵	حدود ۷۰ درصد کاربران علاقه زیادی به استفاده از منابع اطلاعاتی حوزه کودکان و نوجوانان سایر کشورها دارند.	۴	۳
۰/۱۷	۰	۱	۲	۳	۴	۵	اعتبار عمومی کانون	۴	۳
۰/۰۰	بی‌اهمیت	بسیار کم اهمیت	کم اهمیت	تا حدودی	مهم	بسیار مهم	تهدیدها	ضعیف	خیلی ضعیف
۰/۰۵	۰	۱	۲	۳	۴	۵	نرسیدن به موقع نشریات و کتب	۲	۱
۰/۰۳	۰	۱	۲	۳	۴	۵	ناتوانی در اطلاع‌رسانی	۲	۱
۰/۰۳	۰	۱	۲	۳	۴	۵	نبود پایگاه اطلاعاتی آنلاین	۲	۱
۰/۰۷	۰	۱	۲	۳	۴	۵	کمبود بودجه	۲	۱
۰/۰۴	۰	۱	۲	۳	۴	۵	مشکل خرید نشریات و کتاب‌های لاتین از طریق کارگزاران بین‌المللی به دلیل تحریم اقتصادی	۲	۱
۰/۰۴	۰	۱	۲	۳	۴	۵	نبودن نیروی متخصص	۲	۱
۰/۰۴	۰	۱	۲	۳	۴	۵	نرسیدن نشریات و کتب به علت مشکلات مالی	۲	۱
۰/۰۴	۰	۱	۲	۳	۴	۵	سفارشات نشریات لاتین و کتاب‌های لاتین برگزیده به علت تحریم کشور	۲	۱
۰/۰۴	۰	۱	۲	۳	۴	۵	مشکلات تمدید اشتراک منابع به دلیل کمبود بودجه	۲	۱
۰/۰۴	۰	۱	۲	۳	۴	۵	۸۰ درصد کتابخانه‌های استانی فاقد منابع خارجی برای استفاده کاربران خود بوده‌اند.	۲	۱
۰/۰۴	۰	۱	۲	۳	۴	۵	تحریم‌ها و تبلیغات منفی علیه ایران	۲	۱
۰/۰۴	۰	۱	۲	۳	۴	۵	تخصیص ندادن اعتبارات لازم	۲	۱
۰/۰۴	۰	۱	۲	۳	۴	۵	کم بها دادن به امور فرهنگی کودکان و نوجوانان از طرف مسئولان	۲	۱
۲/۳۴	مجموع امتیازات کانون								

ادامه جدول ۷

محاسبه امتیاز کانون از
لحاظ عوامل خارجی

حدود ۷۰ درصد کاربران علاقه زیادی به استفاده از منابع اطلاعاتی حوزه کودکان و نوجوانان سایر کشورها دارند.	کمبود بودجه و تخصیص ندادن اعتبارات لازم	فرصت‌ها و تهدیدها
اعتبار عمومی کانون	نرسیدن به موقع نشریات و کتب	
حمایت از ایجاد شبکه اطلاع‌رسانی میان کتابخانه‌های کانون	مشکل خرید نشریات و کتاب‌های لاتین از طریق کارگزاران بین‌المللی به دلیل تحریم اقتصادی	
ترجیح اکثریت کاربران در تهیه منابع از طریق کتابخانه مرجع	نبود پایگاه اطلاعاتی آنلاین	
همکاری و همیاری نهادهای مشابه در داخل و خارج کشور	نرسیدن نشریات و کتب به علت مشکلات مالی	
برخورداری از حمایت‌های دولت	سفارشات نشریات لاتین و کتاب‌های لاتین برگزیده به علت تحریم کشور	
ارتباط با یونیسف	مشکلات تهدید اشتراک منابع به دلیل کمبود بودجه	
ارتباط با رایزن‌های فرهنگی کشورهای صاحب سبک	۸۰ درصد کتابخانه‌های استانی فاقد منابع خارجی برای استفاده کاربران خود بوده‌اند.	
ضرورت بالای ایجاد کتابخانه بین‌المللی کودکان و نوجوانان	تحریم‌ها و تبلیغات منفی علیه ایران	
۶۰/۷ درصد کتابخانه‌ها دارای بودجه مستقل بوده و برای استفاده از شبکه‌های بین‌المللی دارای امکانات لازم هستند.	کم بها دادن به امور فرهنگی کودکان و نوجوانان از طرف مسئولان	
نقاط قوت و ضعف	برخورداری از آوازه و شهرت در داخل و خارج کشور	
۱۰۰ درصد مدیران استانی ضرورت ایجاد کتابخانه بین‌المللی را زیاد ارزیابی کرده‌اند.	ناتوانی در اطلاع‌رسانی	
برخورداری از اعتبار مردمی		
ارتباط با وزارت آموزش و پرورش		
نبود رقیب برای کانون		

جدول ۸

استراتژی‌های استخراج شده

<p>تمرکز بر گسترش توسعه فناوری اطلاعات و ارتباطات به منظور تأمین برخی از کمبودها از این طریق تمرکز بر گسترش منابع کتابخانه‌های استانی با استفاده از منابع داخلی</p>	<p>تدوین برنامه استراتژیک و جامع توسعه فعالیت‌های کانون ایجاد شبکه داخلی بین کلیه کتابخانه‌های کانون استان‌ها در سراسر کشور و اشتراک‌گذاری منابع خارجی از طریق این شبکه اجرای برنامه تحول اداری در کانون</p>	داشتن امکانات لازم برای استفاده از شبکه‌های بین‌المللی
		دسترسی به منابع ارزشمند؛
		دارا بودن بودجه مستقل کتابخانه مرجع
		تنوع فعالیت؛
		تهیه منابع خارجی (غیرفارسی) تا حدودی به صورت نظام‌مند
		اکثریت کارکنان کتابخانه‌های استانی بالاتر از حد متوسط با رایانه آشنا هستند.
		آشنایی کافی کارکنان کتابخانه مرجع با رایانه و اینترنت
		دارای خط‌مشی مکتوب برای رسیدن به اهداف بلندمدت و کوتاه‌مدت
		اکثر کارکنان تا حد متوسطی با اینترنت آشنایی دارند.
		آمادگی برای ایجاد کتابخانه بین‌المللی؛
		بهره‌مندی از نیروهای مجرب
		داشتن برنامه‌ای معین برای ارزیابی مستمر کارمندان کتابخانه مرجع
		دارا بودن رابطه با مراکز تحقیقاتی
در سطح انتظار بودن تعامل با سایر کتابخانه‌ها		
داشتن مقررات کاری تدوین شده		

ادامه جدول ۸

استراتژی‌های استخراج شده

نتیجه‌گیری

نتایج بررسی‌ها در جداول ۱ - ۸ نشان می‌دهد که مجموع امتیازات کانون از لحاظ عوامل داخلی برابر ۱/۹۶ امتیاز و از حداکثر ۴ امتیاز، ممکن است. بر این اساس می‌توان گفت

که در مجموع، کانون از نظر عوامل داخلی دچار ضعف است، اما در واکنش به عوامل خارجی کانون با امتیاز ۲/۳۴ در وضعیت میانه قرار دارد. یافته‌های پژوهش در مورد کارکنان کتابخانه‌های کانون نشان می‌دهد که میزان آشنایی کارکنان با زبان خارجی در حد متوسطی است و درصد بسیار کمی از آنها با سایر زبان‌های خارجی آشنایی دارند.

یافته‌های دیگر پژوهش حاضر نشان می‌دهد که ارتباط و تعامل بین کتابخانه‌های کانون با کتابخانه مرجع کم است در صورتی که ارتباط بین کتابخانه‌ها بسیار ضروری به نظر می‌رسد، چون کتابخانه مرجع می‌تواند از طریق تعامل با دیگر کتابخانه‌های کانون، ارزش‌های به‌دست آورده را به کودکان و نوجوانان در تمامی شهرهای ایران انتقال دهد.

همچنین یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که اکثر کتابخانه‌های کانون فاقد منابع خارجی برای کاربران خود بوده‌اند، بنابراین برای آشنایی کودکان و نوجوانان از منابع خواندنی دیگر کشورها، باید امکانات دسترسی آنان به منابع خارجی فراهم شود و این امر با راه‌اندازی کتابخانه دیجیتال میسر می‌شود.

یافته‌های پژوهش حاضر نشان می‌دهد که کتابخانه مرجع کانون به دلیل تحریم اقتصادی و کمبود بودجه با مشکلاتی نظیر خرید نشریات و کتاب‌های لاتین از طریق کارگزاران بین‌المللی مواجه است. بنابراین با توجه طرح برای مدیران ارشد، مسئولان و کارشناسان کانون و معرفی خلأهای موجود، تجارب سایر کشورها و مزایای حاصله برای آنها و ارائه برآوردی از بودجه و امکانات مورد نیاز، می‌توان منابع مورد نیاز کتابخانه را فراهم کرد.

موارد زیر به‌عنوان راهکار و برای بررسی‌های آتی پیشنهاد می‌شود:

- پژوهش و مطالعه برای احداث و راه‌اندازی کتابخانه بین‌المللی برای کودکان و نوجوانان در سطح کشور؛
- پژوهش و مطالعه برای ایجاد شبکه اطلاع‌رسانی بین کتابخانه‌های کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان؛
- پژوهش و مطالعه برای بررسی نحوه تعامل و مشارکت کتابخانه‌ها با یکدیگر از جمله متمرکز یا غیرمتمرکز؛
- پژوهش و مطالعه درباره نحوه تعامل کتابخانه بین‌المللی با کتابخانه‌های کانون در سراسر کشور؛
- پژوهش و مطالعه برای انتخاب نرم‌افزارهای مناسبی به منظور الکترونیکی کردن منابع موجود در کتابخانه مرجع با رعایت حق مؤلف؛
- مطالعه تطبیقی ادبیات کودکان و نوجوانان کشورهای مختلف دنیا؛

- پژوهش و مطالعه در مورد خدمات قابل ارائه به گروه‌های سنی پیش از دبستان از طریق کتابخانه بین‌المللی؛
- برگزاری دوره‌های آموزشی زبان‌های مختلف به کارکنان؛ و
- برگزاری دوره‌های آموزشی برای افزایش مهارت‌های مربیان و کتابداران و چگونگی برقراری ارتباط آنان با کودکان و نوجوانان.

منبع

- احمدی، محمدرضا (۱۳۸۶). «روش تحلیل راهبردی (SWOT)». بازیابی ۷ اسفند ۱۳۹۰، از: <http://www.hawzah.net>
- امینی، محمدتقی؛ خبازباویل، صمد (۱۳۸۸). «تدوین راهبرد به روش جامع تدوین راهبرد (مطالعه موردی شرکت سهند خودرو تبریز)». *نشریه مدیریت بازرگانی*، ۱: ۱۷-۳۲.
- اوانز، جی. ادوارد (۱۳۸۷). *فنون مدیریت برای کتابداران*. ترجمه فرشته ناصری. مشهد: آستان قدس رضوی، بنیاد پژوهش‌های اسلامی.
- باب‌الحوائجی، فهیمه (۱۳۷۸). *نقش و اهمیت کتابخانه‌های آموزشگاهی و رهنمودهایی برای کتابخانه‌های کودکان*. تهران: وزارت آموزش و پرورش، پژوهشکده تعلیم و تربیت.
- بهبزادفر، مصطفی؛ زمانیان، روزبه (۱۳۸۷). «برنامه‌ریزی راهبردی توسعه گردشگری با تکیه بر بخش محصول نمونه موردی: شهرستان نیشابور». *نشریه بین‌المللی علوم مهندسی دانشگاه علم و صنعت ایران*، ۱۹: ۸۹-۱۰۳.
- حسینقلی‌پور، طهمورث؛ آقازاده، هاشم (۱۳۸۴). «برنامه‌ریزی راهبردی برای شرکت‌های متوسط و کوچک». *فصلنامه پژوهشنامه بازرگانی*، ۳۵: ۶۵-۱۰۰.
- خالویی، مرضیه (۱۳۸۶). «ارزیابی سطح مدیریت کیفیت فراگیر در کتابخانه‌های مرکزی دانشگاه الزهرا و تربیت مدرس». پایان‌نامه کارشناسی ارشد کتابداری و اطلاع‌رسانی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه الزهرا.
- صحت، سعید؛ پریزادی، عیسی (۱۳۸۸). «به‌کارگیری تکنیک فرآیند تحلیل شبکه‌ای در تحلیل نقاط قوت، ضعف، فرصت و تهدید (مطالعه موردی شرکت سهامی بیمه ایران)». *مدیریت صنعتی*، ۱: ۱۰۵-۱۲۰.
- صنعتی، محمدحسین؛ نورایی، منوچهر (۱۳۸۱). «برنامه‌ریزی راهبردی پژوهش زیست فناوری کشور». *فصلنامه پژوهش و برنامه‌ریزی در آموزش عالی*، ۸: ۲۱۱-۲۲۲.
- غریب، رمضانعلی (۱۳۸۳). «روش‌ها و شیوه‌های مدیریت عملکرد و ارزیابی». *تدبیر*، ۱۴۵: ۴۰.
- فاتحی فولادی، سهیلا (۱۳۸۶). «ارزیابی عملکرد دستگاه‌های اجرایی». بازیابی ۸ آذر ۱۳۸۸، از:

مدهوشی، مهرداد؛ تازی، غفار (۱۳۸۶). «راهبردهای توسعه صادرات غیرنفتی استان مازندران». *پژوهشنامه بازرگانی*، ۴۴: ۱۹۵-۲۳۳.

مشهدی تفرشی، شکوه (۱۳۸۶). «ارزیابی سطح مدیریت کیفیت فراگیر در کتابخانه‌های مرکزی علوم پزشکی ایران و ارائه راهکار برای ارتقاء آن». رساله دکتری دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم تحقیقات تهران.

استناد به این مقاله:

ذاکرشهرک، مینا؛ اباضری، زهرا (۱۳۹۲). «ارزیابی عملکرد کتابخانه‌های کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان در ایران براساس روش تحلیل راهبردی SWOT». *فصلنامه مطالعات ملی کتابداری و سازماندهی اطلاعات*، ۲۴(۳): ۶-۲۵.